

ἀτσίναχτος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἄ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσίναχτος < τσί-
ναζω.

Ἀτσίναχτιστος, ὁ ἰδ.

ἀτσιπίαστος ἐπίθ. Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἄ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσιπιαστος < τσι-
πάζω < τσιπίν.

Ὁ μὴ ἔχων τσιπίν, ἥτοι σφήνα, πρὸς στερέωσιν ἐπὶ
τῆς ξυλίνης λαβῆς ἐργαλείου τινός, οἷον δρεπάνου, σκαπά-
νης κττ.

ἀτσιπωσύνη ἡ, ἀμάρτ. ἀτσιπ-πωσύνη Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀτσιπωτος.

Ἀναισχυντία, θρασύτης Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀποτσι-
πωμός.

ἀτσιπωτα ἐπίρρ. Λεξ. Δημητρ. ἀτσιπ-πωτα Κύπρ.

Τὸ μεσν. ἐπίρρ. ἀτσιπωτα.

Ἄνευ αἰδοῦς, ἀναισχύντως, θρασέως. Ἡ σημ. καὶ μεσν.
Πβ. Μαχαιρ. 1,182 (ἔκδ. RDawkins) «ἐμπαίνοντας ἔμπρο-
σθεν τοῦ σουλτάνου ἐσύντυχέν του πολλὰ ἀπότορμα καὶ
ἀτσιπωτα». Συνών. ἀδιάντροπα, ξετσιπωτα.

ἀτσιπωτος ἐπίθ. Θήρ. Κάμπ. Πελοπν. (Κορινθ.) κ.ά.
—Λεξ. Δημητρ. ἀτσιπωτους Λέσβ. (Πλομάρ.) κ.ά. ἀ-
τσιπ-πωτος Κύπρ. ἀσ-σίπωτος Κάμπ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἄ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσιπωτος < *τσι-
πώνω < τσίπα. Πβ. καὶ Κορ. Ἀτ. 4, 599.

1) Ὁ μὴ ἀλειμμένος διὰ λεπτοῦ στρώματος πηλοῦ,
ἐπὶ τῆς στέγης τῶν οἰκιῶν Κύπρ.: Τὸ σπίν του ἐνὶ ἀτσιπ-
πωτον. 2) Μεταφ. ὁ μὴ ἔχων οἶονεῖ τσίπαν, ἥτοι ἐπι-
δερμίδα, ἐπὶ τῆς ὁποίας φαίνεται τῆς αἰδοῦς τὸ χρῶμα,
ἀναιδής, ἀναισχυντος Κάμπ. Κύπρ. Πελοπν. (Κορινθ.) κ.ά.
—Κορ. ἐνθ' ἄν.—Λεξ. Δημητρ.: Τί κουβέντες ἔχεις μ' αὐτὸν
τὸν ἀτσιπωτο; Λεξ. Δημητρ. Μὲ καραδὰ ἐν πρέπει νὰ συντυ-
θαίγη μὲ τέτοιον ἀτσιπ-πωτον τρόπον Κύπρ. Ἀσ-σίπωτο
κι ἀχαλίνωτο θελνκὸν Κάμπ. || Παροιμ.

Ἀτσιπωτ' εἶν' ἡ κόρη μας, ἀμ' ἔχει μαῦρα μάτια
(ὅταν τις παρὰ τὰ ἐλαττώματα ἔχη καὶ προτερήματα κα-
λύπτοντα ἐκεῖνα) Κάμπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀνέντροπος
καὶ ἀποτσιπωτος. 3) Μωρολόγος, μωρός, ἀνόητος
Λέσβ. (Πλομάρ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄσωστος 5, ἔτι δὲ
ἀτσαχοκέφαλος 2. 4) Ἐπὶ ἐδεσμάτων, δυσέψητος,
δυσκολόβραστος Θήρ.: Ἀτσιπωτο κρεάς.

ἀτσιτιστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀτσιτ'γους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἄ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσιτιστος < τσι-
τίζω ἀμάρτ.

Ἐπὶ νομῆς, ἀθικτος ὑπὸ τῶν βοσκημάτων: Ἐμ'νι τοῦ
λ'βάδ' ἀτσιτ'γουν.

ἀτσιτιστος ἐπίθ. Χάλκ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἄ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσιτιστος < τσι-
τίζω.

Ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου δὲν ἀφηρέθη ὁ φλοιός, ἀκαθάρι-
στος: Ἀτσιτιστο ἀχλάδι-μῆλο κττ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἀξε-
φλούδιστος.

ἀττιτδου ἐπιφών. Κύπρ.

Λέξις πεποιημένη.

Κέλευσμα πρὸς τοὺς κύνας ὅπως προσέλθουν. Συνών.
ἀττιτδου, ἀντίθ. ἀτδού.

ἀτσιτωτος ἐπίθ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἄ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσιτωτος < τσι-
τώνω.

Ὁ μὴ τεντωμένος, χαλαρός: Παννὶ ἀτσιτωτο. Συνών.
ἀτέντωτος.

ἀτσοκάνιστος ἐπίθ. Λεξ. Αἰν. ἀτσουκάν'στους Ἡπ.
(Ζαγόρ.) ἀτσουκάν'στους Θεσσ. (Αἰβάν.) Στερελλ. (Κα-
λοσκοπ.) ἀτσουκάλ'στους Μακεδ. ἀτσουκάλ'στους Μακεδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἄ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσοκανιστος < τσο-
κανίζω.

1) Ὁ μὴ τσοκανισθεῖς, ὁ μὴ εὐνουχισθεῖς διὰ συν-
θλίψεως τῶν ὀρχεων μὲ τὸ τσοκάνι ἢ τσουκάν' ἐνθ'
ἄν.: Τραὶ ἀτσουκάν'στου Ζαγόρ. Βιτούλ' ἀτσουκάν'στου Κα-
λοσκοπ. Συν. ἀκοπάνιστος 2, ἀντίθ. τσοκανισμέ-
νος. 2) Ὁ μὴ κρουσθεῖς διὰ σφύρας, λίθου κττ. Μακεδ.

ἀτσοπάνευτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀτσουπάνιφτους Στε-
ρελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἄ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσοπανευτος <
τσοπανεύω ἀμάρτ.

1) Ἐπὶ βοσκημάτων, ὁ μὴ ποιμαίνόμενος, ὁ μὴ ὑπὸ
ποιμένος ἐπιτηρούμενος: Ἀτσουπάνιφτα πρόβατα πάν χαη-
μένα. 2) Μεταφ. ἐπὶ ἀνθρώπου, ἀνεπιτήρητος, ἀχειρα-
γώγητος, χειράφετος: Γ'ναῖκας ἀτσουπάνιφτις. Πιδιὰ ἀτσου-
πάνιφτα τί θές νὰ σ' κάν'νι;

ἀτσόπλιαστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀτδόπλιαστους Ἡπ.
(Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἄ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσοπλιαστος < τσο-
πλιάζω ἀμάρτ.

Ὁ μὴ πιεσθεῖς, ὁ μὴ διὰ πίεσεως ἐκχύσας τὸν χυμὸν
του, ἐπὶ καρπῶν: Τὰ 'χουμ' ἀτσόπλιαστ' ἀκόμα τὰ σταφύλια.

- ἀττος, ἰδ. - ἀτσα.

ἀτδου ἐπιφών. Κύπρ.

Λέξις πεποιημένη.

Κέλευσμα πρὸς τοὺς κύνας ὅπως ἀπομακρυνθοῦν. Ἀν-
τίθ. ἀττιτδου, ἀτδουτδου.

ἀτσουγγράνιστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀτσουγράφ'στους
Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἄ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσουγγρανιστος <
τσογγρανίζω.

Ὁ μὴ καθαρθεῖς ἀπὸ τῶν λίθων κττ. μὲ τὴν τσουγ-
γράναν, ἐπὶ καλλιεργημένου ἐδάφους: Ἀτσουγράφ'στους
παχιζὲς (κῆπος). Ἀτσουγράφ'στου χουράφ'.

ἀτσούγγριστος ἐπίθ. κοιν. ἀτσούγγριστος πολλαχ.
ἀτσούγγριστους βόρ. ἰδιώμ. ἀτσούγγριστους πολλαχ. βορ.
ἰδιώμ. ἀτδούγγριστους Ἡπ. ἀτσιγγριστος Λεξ. Δημητρ.
(λ. ἀτσούγγριστος).

Ἐκ τοῦ στερητ. ἄ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσουγγριστος <
τσογγρίζω.

1) Ὁ μὴ διὰ συγκρούσεως θραυσθεῖς, ὁ ἔχων τὸ κέλυ-
φος ἀρραγές, ἐπὶ τῶν φῶν ἰδίᾳ τοῦ Πάσχα κοιν.: Ἀβγὸ
ἀτσούγγριστο. Ἀντίθ. τσογγγρισμένος (ἰδ. τσογγ-
γρίζω). 2) Μεταφ. ἀπείρακτος, ἀνενόχλητος Ἡπ. κ.ά.
—Λεξ. Δημητρ.: Αὐτὸς δὲν ἀφίνει κανένα ἀτσούγγριστο Ἡπ.
Ἐννοῖα σου καὶ δὲν τὸν ἀφῆσα ἀτσιγγριστο Λεξ. Δημητρ.

ἀτσουκνίδιστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀτσουκνίδ'στους Μα-
κεδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἄ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσουκνιδιστος <
τσοκνιδίζω ἀμάρτ.

Ὁ μὴ τσοκνιδισμένος, ὁ μὴ διὰ κνίδης θιχθεῖς,
ὁ μὴ παθὼν τὸν ὑπὸ τῆς κνίδης προξενούμενον κνησμόν.

ἀτσούλιαστος ἐπίθ. ἀμάρτ. (I) ἀτσούλιαστους Ἡπ.
(Ζαγόρ.)

Έκ τοῦ στερητ. ἄ - καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσουλιαστός* < *τσου-λιάζω* ἁμαρτ.

Ἐπὶ τῶν σπόρων τοῦ ἀραβοσίτου, ὁ μὴ ἀποσπασθεὶς τοῦ στάχυος, τοῦ στελέχους: *Ἐχον τ' ἀραποσίτ' ἄτσούλιαστος.*

***ἄτσούλιαστος** ἐπίθ. (Π) *ἀτιδιλίαςτος* Πόντ. (Σάντ. Χαλδ. κ.ά.)

Έκ τοῦ στερητ. ἄ - καὶ τοῦ ἐπιθ. **τσουλιαστός* < *τσουλιάζω*, παρ' ὃ καὶ *τδιλᾶζω*.

Ὁ μὴ σκεπασμένος μὲ ἐφάπλωμα ἢ ἄλλο εἶδος καλύμματος τῆς κλίνης.

ἄτσούλιστος ἐπίθ. ἁμαρτ. *ἀτσόλ'ιστος* Μακεδ.

Έκ τοῦ στερητ. ἄ - καὶ τοῦ ἐπιθ. **τσουλιστός* < *τσου-λίζω* ἁμαρτ.

1) Ἐπὶ καρποῦ, ὁ μὴ ριφθεὶς ἀπὸ τοῦ δένδρου, ὥστε νὰ κυλισθῇ κατὰ γῆς: *Ἀτσόλιστα μῆλα.* 2) Μεταφ. ὁ μὴ ἐπιτιμηθεὶς, ὁ μὴ ἐπιπληχθεὶς.

ἄτσουμάδα ἢ, Νίσυρ. Τῆλ. *ἄτσουμάα* Κάρπ. *τσου-μάδα* Σύμ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

1) Ἀγελάς νέα, μέχρι δύο ἢ τριῶν ἐτῶν, δάμαλις Κάρπ. Σύμ. Τῆλ. 2) Καθόλου, ἀγελάς Κάρπ. Νίσυρ.: Ἐπφδ. *Σὰ ἢ ἄτσουμάα τὸ 'αμάλι της γλείφω κι ἀναγλείφω τὸ πα-νάκι μου τὸ τριφθαρμισμένο, τὸ ξεφθαρμισμένο, τρεῖς μοῦ τὸ φθάρμισε, τρεῖς μοῦ τὸ ξεφθάρμισε Κάρπ.* 3) Μεταφ. ὀνειδιστικὸς χαρακτηρισμὸς κόρης ὠρίμου Τῆλ.: *Ἐν ἐν-τρέπεται, κακομοῖρα, κοιτᾷ ἄτσουμάδα νὰ μὴν ἔχῃς στόχασι 'πάνω σου!* Τῆλ.

ἄτσουμαδάκι τό, Νίσυρ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἄτσουμάδα*.

Τὸ θῆλυ νεογνὸν τῆς ἀγελάδος.

ἄτσουμαλξά ἢ, Κρήτ. (Βιάνν. Μεραμβ. κ.ά.)

Έκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. *τιθύμαλος*.

Τὸ φυτὸν εὐφόρβιον τὸ δενδροειδὲς (*euphorbia den-troides*) τῆς τάξεως τῶν γρομφαδιωδῶν (*scrophularia-ceae*), ὁ δενδροειδὴς τιθύμαλος τοῦ Διοσκορ. 4, 162 «ὁποῦ δριμύς καὶ λευκοῦ μεστός»: Ἀσμ.

Θωρεῖς τα, κουζουλὸ πουλλί, τὰ πράματα ποῦ κάνεις ν' ἀφίνης τὸ βασιλικὸ κι ἄτσουμαλξές νὰ πιάνης;

Κρήτ. Συνών. *ἄτσουτσούμαλ-λος, γαλατσίδα, γαλόχορτο.* [**]

ἄτσουμαλόγαλο τό, Κρήτ. (Μεραμβ.)

Έκ τῶν οὐσ. *ἄτσουμαλξά* καὶ *γάλα*.

Ὁ γαλακτώδης ὁπὸς τῆς *ἄτσουμαλξᾶς*, ὁ ἰδ.

ἄτσούμαρος ὁ, Κρήτ. (Σητ.) *τσούμαρος* Κρήτ. (Λα-τσίδ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

1) Νέος εὐρωστός μεταξὺ παιδικῆς καὶ ἐφηβικῆς ἡλι-κίας, ὁ ἡβάσκων Κρήτ. (Λατσίδ.) 2) Ἀνθρῶπος ἀμόρ-φωτος, ἀγροῖκος Κρήτ. (Σητ.): *Μ' αὐτὸ τὸν ἄτσούμαρο πῆες νὰ τὰ βάλης; δὲ δὲνε κατέχεις εἶδα πρᾶμάτεια 'ναι. Ἀτσούμα-ρος εἶναι, μόνο μὴ δοῦ μιλῆς, γιατί θὰ σὲ βάλῃ δροστάς.*

ἄτσούμιστος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ.) *ἄτσούμιχος*

Πόντ. (Κερασ.) *ἄτσούμιγος* Πόντ. (Κερασ.)

Έκ τοῦ στερητ. ἄ - καὶ τοῦ ἐπιθ. **τσουμιστός* < *τσου-μίζω*.

Ὁ μὴ πιεσθεὶς ὥστε νὰ ἐκχυθῇ ὁ ζωμός του εἴτε ἄλ-λο ὑγρὸν περιεχόμενον ἐν αὐτῷ: *Λώματα ἄτσούμιχα.* Συνών. **ἀμούκριωτος, ἀστιφτος.*

ἄτσουντσούρευτος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ.)

Έκ τοῦ στερητ. ἄ - καὶ τοῦ ἐπιθ. **τσουντσουρευ-τός* < *τσουντσουρεύω*.

1) Ἐπὶ ρυακίων, κρηνῶν κττ. ὁ μὴ κεκαθαρμένος τὴν κοίτην, τὸ ρεῖθρον, ὥστε νὰ ρέῃ τὸ ὕδωρ ἀκωλύτως. Συνών. *ἀγλάφᾶστος.* 2) Ἐπὶ δοθεινῶν ἢ ἀποστη-μάτων, ἄσχατος, ἄρρηκτος.

ἄτσούπι τό, Ἰθάκ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Βούρβουρ. Λα-κων.) *ἄτσούπ'* Λευκ. Στερελλ. (Ἀκαρναν.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

1) Τὸ ἀετόμορφον μέρος τῆς στέγης τῆς οἰκίας Κε-φαλλ. Πελοπν. (Βούρβουρ.) Στερελλ. (Ἀκαρναν.) 2) Ὁ ἄνευ παραθύρων πλάγιος τοῖχος τῆς οἰκίας Ἰθάκ.: *Τὸ σπίτι ἔχει γιερὰ ἄτσούπια.* 3) Ἡ γωνία τῆς οἰκίας Λευκ. Πελοπν. (Λακων.): *Κρύφτηκε 'ς τὸ ἄτσούπι Λακων. Εἶναι πίσω 'ς τὸ ἄτσούπι κρυμμένος αὐτόθι.* Συνών. *ἀγκωνά-ρι 1, ἀγκωνή 1.* 4) Καμπὴ ὁδοῦ Λευκ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Πελοπν. (Μάν.)

ἄτσούπωτος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ.)

Έκ τοῦ στερητ. ἄ - καὶ τοῦ ἐπιθ. **τσουπωτός* < *τσου-πώνω*.

Ὁ μὴ σκεπασμένος μὲ κάλυμμα, μὲ πῶμα, ἀκάλυπτος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἀσκέπαστος Α 1.*

ἄτσούρωτος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

Έκ τοῦ στερητ. ἄ - καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσουρωτός* < *τσου-ρώνω*.

1) Ἐπὶ πηγῆς φρέατος κττ., ἀνεξάντλητος, ἀστείρευτος ἐνθ' ἄν.: *Τὸ νερὸν ἄτσούρωτον ἐν'.* 2) Μεταφ. ἀσίγητος, ἄπαυστος Πόντ. Κερασ. (Χαλδ.): *Ἀτσούρωτον στόμαν.*

ἄτδουτδου ἐπιφών. Κύπρ.

Λέξις πεποιημένη.

Δι' αὐτοῦ προτρέπεται ὁ κύων ὅπως προσέλθῃ. Συνών. *ἄτδαιτδου.*

ἄτσουτσούμαλ-λος ὁ, Τῆλ.

Έκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. *τιθύμαλος*.

**Ἀτσουμαλξά*, ὁ ἰδ.

ἄτσούφιστος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Έκ τοῦ στερητ. ἄ - καὶ τοῦ ἐπιθ. **τσουφιστός* < *τσου-φίζω*.

Ὁ μὴ δι' οὖρου βραχεῖς, ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων τῶν νηπίων.

ἄτσουχτα ἐπίρρ. πολλαχ.

Έκ τοῦ ἐπιθ. *ἄτσουχτος*.

Χωρὶς νὰ ἔχῃ τις πῖει ποτὸν οἶνοπνευματώδες: *Τὰ 'χει ἄτσουχτα.*

ἄτσουχτος ἐπίθ. πολλαχ. *ἄτσουχτους* Μακεδ. κ.ά.

Έκ τοῦ στερητ. ἄ - καὶ τοῦ ἐπιθ. **τσουχτός* < *τσούζω*.

Α) Κυριολ. 1) Ὁ μὴ ὑπερμέτρως ἀλατισθεὶς, ἐπὶ ἐδεσμάτων πολλαχ.: Γνωμ. *Τὸ πασιὸ τσοῦξε το, τὸ τυρὶ ἄσ' το ἄτσουχτο* Λεξ. Δημητρ. 2) Ὁ μὴ πῖων ποτὸν οἶνο-πνευματώδες, ἀμέθυστος πολλαχ.: *Ποτὲ δὲ φεύγουν ἄτσου-χτοι ἀπὸ τὴν ταβέρνα* Λεξ. Δημητρ.

Β) Μεταφ. 1) Ὁ μὴ ἀναγκασθεὶς νὰ ὑποστῇ οἰκο-νομικὴν ἀφαίμαξιν Λεξ. Δημητρ.: *Κάνενας δὲν ξεφεύγει ἄ-τσουχτος ἀπὸ τέτοια μέρη.* 2) Ὁ μὴ νυχθεὶς, ὁ μὴ πει-ραχθεὶς διὰ λόγου ἢ πράξεώς τινος Λεξ. Δημητρ.: *Ἐννοια σου καὶ δὲν τὸν ἄφησα ἄτσουχτο.*

ἄτταγηνάρα ἢ, ἁμαρτ. *ἀφτοδηνάρα* Κύπρ. *ἀφιο-τζηνάρα* Κύπρ. *ἀριτοδονάρα* Κύπρ.

